

[Anker Lau.]

medlem hr. Poul Møller for de smukke ord, han i går gav os med på vejen. Det forekommer mig imidlertid, at vi netop nu står i en økonomisk og politisk situation, hvor der er et par ting, jeg gerne vil sige fra denne talerstol.

Der foregår i disse år en så voldsom brydning mellem ideer og interesser, mellem mennesker og teknik og mellem individer og masse, at folketinget har svært ved at følge med og indrette sig på det. Vore økonomiske forestillinger og teorier slår ikke til mere, de slår ikke til til løsningen af de opgaver, der springer ud af den erhvervsmæssige ekspansion, som har afskaffet fortidens arbejdsløshed og stadig stormer fremad, men ligesom mangler de dertil svarende økonomiske og arbejdsmæssige forudsætninger. Vi vandrer derfor fra kriseforlig til helhedsløsning og fra helhedsløsning til kriseforlig én eller somme tider to gange om året. Vi bevilger hinanden større og større indtægter, og når forbruget så vokser og valutavanskeligheder melder sig, kommer staten naturligvis og tager pengene fra os igen og bruger dem til sine mer eller mindre nødvendige formål.

Vore magtfulde faglige organisationer vil sørge for, at når én gruppe får større indtægter, ja, så skal vi alle sammen have det, og det betyder i realiteten, at ingen af os får noget. Alle kræver kompensation, som det hedder, og så er der i virkeligheden ikke noget, der hjælper. Der er dog stadig én, der får, og det er staten, og hvis man lægger alle de planer sammen, som i dag ligger foran tinget til løsning i den kommende tid, fra fuld folkepension til alle — med tillægspension — til broer, veje, tunnelbaner, læreanstalter, universiteter, ungdommens uddannelsesfond, skoler, boligbyggeri — og sidst har vi hørt om spildevandet, som det skal koste et par milliarder kroner at få rensat — kan man unægtelig få den tanke, om ikke det dog er nødvendigt at tænke på, hvorledes alle disse hver for sig rigtige ting kan udføres uden skadelige virkninger for vor økonomi, for arbejdsmarkedet og for erhvervslivet i øvrigt.

Vor konkurrenceevne tæres der på i disse år, hvad enten det skyldes os selv eller udlandets foranstaltninger. Vor eneste trøst

synes at være, at der også er inflation i de lande, vi skal handle med, men vi følger ganske godt med i inflationen, og ingen synes tilsyneladende at tænke på den fantastiske fordel, det ville være for os alle sammen, hvis vor inflation blot løb lidt langsommere end de andres. Der kan nok være grund til ængstelse, når erhvervenes omkostninger og statsbudgettet vokser med omkring 1 milliard kr. om året. En af vore kendte økonomiske skribenter har allerede forudsagt, at vi i foråret 1965 vil være modne til en ny helhedsløsning. Jeg tror, at alt dette har skabt en situation for vort land, der gør det nødvendigt at finde frem til en ny parlamentarisk praksis og til nogle økonomiske løsninger, der passer til det praktiske liv, der udfolder sig uden for dette hus.

Det samfund vi kender i dag, er i bund og grund anderledes end det, der svarede til de politiske teorier, vi lærte, da vi forberedte os til en plads i dette ting. Det ville være interessant, om Karl Marx eller Adam Smith kunne tage plads iblandt os og fortælle os, hvorledes de ville løse vore dages problemer.

Erhvervslivets struktur er ændret fra enkeltmandsvirksomheder eller familiedrift over andels- og aktieselskaber til stordrift, offentlig og privat, med en befolkning, hvoraf omkring 80 pct. er lønmodtagere under en eller anden form. Forhandlingen i næringslovskommissionen har vist, at alle erhvervsgrupper nu bekræfter dette og vil tage konsekvensen deraf.

Vort samfund i dag er ikke delt efter anskuelser, men efter interesser, der i magtfulde organisationer holder hinanden stangen og nidkært vogter deres medlemmers interesse i, at ingen gruppe får noget, uden at alle får noget; men i forbindelse med den liberaliseringspolitik, der slog igennem efter krigen, har teknikken og den merkantile udvikling i disse år virkelig kunnet sørge for, at alle har fået noget, selv om staten tog hovedparten. Den mængde af materielle goder, der er til rådighed, er vokset betydeligt. I dag er kolonihaven afløst af sommerhuset, cyklen af folkevognen, vi rejser alle sammen til udlandet på ferie, og alles drøm om eget hus med have er ikke mere en utopi. Det er rigtigt at notere sig disse materielle fremskridt for store dele